

geving van allochtone kinderen onder elkaar is de beste garantie voor emancipatie. De taalkundige *prof.dr. G.J. Westhoff* moet onmiskenbaar tot de laatste groep gerekend worden. In zijn oratie ter gelegenheid van zijn benoeming aan de Universiteit van Utrecht onderstreept Westhoff het belang van het leren van vreemde talen. Hij is voorstander van 'onderdompeling'; dat wil zeggen dat vanaf het moment dat kinderen naar school gaan, ze al het onderwijs in een vreemde taal krijgen. Zo leer je die taal perfect spreken. Dat, zo blijkt uit onderzoek, gaat niet ten koste van de moedertaal. Zo'n onderdompeling blijkt zelfs de ontwikkeling van de intelligentie te bevorderen. Een zinnig idee, die onderdompeling. Omgekeerd zou je ook kunnen veronderstellen dat allochtonen er bij gebaat zijn dat al het onderwijs in het Nederlands wordt gegeven. Maar dan gaat de redenering volgens Westhoff niet op. Die onderdompeling blijkt namelijk alleen goed te werken als de moedertaal stevig verankerd is. De aanbeveling die Westhoff zonder blikken of blozen doet, is: "stuur Nederlandse kinderen naar een Franstalige basis-

school en ze worden er niet alleen tweetalig, maar ook nog intelligenter. Laat hun Turkse leeftijdsgenootjes lezen en schrijven leren in het Turks en houdt ze ook daarna nog jaren bij elkaar."

Het is wetenschappelijk aangetoond dat zulk onderwijs het beste werkt, dus wat moet je er tegen inbrengen? Ik zou er de ervaring van *Renate Rubinstein* tegenover willen stellen. Zij kwam als jong meisje vanuit Duitsland naar Nederland en werd onmiddellijk in het diepe gegooid. Dat leverde geen enkel probleem op. "Als kinderen maar jong genoeg zijn, voelen ze zich in elke taal als een vis in het water. Nieuwe taal? Hup, nieuwe taal." Zij prijst zich gelukkig dat er in die tijd nog geen linguïsten waren die beweerden dat je pas goed lezen, schrijven en rekenen kon als je in schooltijd ook nog les kreeg in de taal en cultuur van je ouders. "Die taal en cultuur leerde je toch vanzelf wel?" Terwijl Westhoff voor de Nederlanders internationalisering en kosmopolitisme aanprijst, moeten de allochtonen zich terugtrekken in hun eigen kleine gemeenschapjes. Het is een manier van denken die nogal bevoogdend aandoet. Tegenover dit wetenschappelijk onderbouwde denken staat het gezonde verstand van *Renate Rubinstein*. Haar uitgangspunt is: wat voor mij als vreemdeling destijds goed is geweest, kan voor hedendaagse vreemdelingen niet slecht zijn. Het is een rechtlijnigheid die mij meer bevalt dan de dubbele standaard van een taalkundige. (KN)

Illegalen

Er is ook een ander soort gezond verstand. Dat van politici als *Rottenberg*, *Brinkman* en *Bolkestein* die over elkaar heen buitelen in het uitslaan van stoere taal over illegalen. Ze moeten allemaal het land uitgezet worden. Dat zou pas een moedige daad zijn, vinden ze. Het kan geen kwaad tegen zulke versimpe-

lingen wat wetenschappelijk verantwoorde ingewikkeldheid in te zetten. Het zou geen slechte zaak zijn als de politici een rapport over de personeelsproblemen in de tuinbouw van de faculteit Bedrijfskunde van de Rijksuniversiteit Groningen eens grondig bestudeerden. Het is algemeen bekend dat in de tuinbouw veel illegalen

werkzaam zijn. Voor de kwekers, zeggen de onderzoekers, zijn motivatie tot werken en een vlotte beschikbaarheid heel belangrijk. En dit verklaart waarom de illegalen zo populair zijn. Het heeft weinig te maken met de vermeende goedkoopte van illegale arbeid; premies en belastingen worden doorgaans op normale wijze afgedragen. Het grote voordeel van illegalen is dat zij, mede door hun onzekere maatschappelijke positie, bereid zijn om hard te werken en om genoeg te nemen met arbeid van lage kwaliteit.

De werkelijke problemen van de tuinbouw, zeggen de onderzoekers, zijn een gebrek aan carrièreperspectief voor de werknemers en het vele overwerk. De tuinbouw heeft een slecht imago: vermeende lage lonen, werk met weinig prestige, seizoenarbeid van korte duur, zwaar lichamelijk

werk en ongunstige arbeidsuren. Daardoor is het niet eenvoudig om aan 'gewone' arbeidskrachten te komen. De tekorten aan arbeidskrachten zullen de komende jaren alleen maar toenemen. Op lange termijn, vinden de onderzoekers, biedt het vervangen van illegalen door onder druk gezette werklozen geen enkel soelaas. Belang-

rijk is vooral dat in de tuinbouw alles in het werk wordt gesteld om de kwaliteit van het werk te verbeteren en het werk aantrekkelijk te maken. De onderzoekers doen daarvoor een hele reeks aanbevelingen. Een genuanceerd verhaal dus. Misschien te genuanceerd voor een politicus op zoek naar een imago van krachtadigheid. Het is zoveel simpeler om een duidelijke zondebok aan te wijzen. (KN)